

*Гуйван П. Д.,
кандидат юридичних наук,
Заслужений юрист України,
професор Полтавського інституту бізнесу*

ПРОБЛЕМИ МОТИВОВАНОСТІ СУДОВИХ ВЕРДИКТІВ У СВІТЛІ ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРЕЦЕДЕНТНОЇ ПРАКТИКИ

Анотація. У статті досліджено питання мотивованості судових рішень як передумови їхньої законності. З'ясовано зміст принципу обґрунтованості та мотивованості рішень згідно з правилами застосування вимог Конвенції Європейським судом із прав людини. Наведені приклади суперечливих підходів до продукування мотивованих рішень національним судочинством. Напрацьовані конкретні пропозиції щодо коригування правозастосування в даній сфері.

Ключові слова: мотивоване рішення суду, законність та обґрунтованість.

Постановка проблеми. Мотиви винесення конкретного судового вердикту відображають особистісне бачення суддею обставин справи. Належна та обґрунтована мотивованість рішення робить його зрозумілим для сторін, гарантує можливість його оскарження та допомагає здійснити і спростити перевірку правомірності рішення. Необхідний результат досягається лише за наявності в судовому рішенні достатніх підстав та аргументів, на основі яких воно було ухвалене. Мотивація, як логічний місток між наданими до суду фактичними матеріалами та їхньою оцінкою правозастосовним органом і зробленими на підставі цього висновками щодо питань права і факту, повинна бути в належний спосіб здійснена судом. Незазначення в мотивувальній частині рішення результатів оцінки окремих доказів, на яких ґрунтуються позиції осіб, що приймають участь у справі, а також замовчування окремих доказів, що містяться в справі, та доводів, за якими суд відхиляє ті чи інші докази, приводить до необґрунтованих та немотивованих висновків і, як наслідок, до винесення неправомірних, із точки зору норм матеріального права, судових рішень. Ігнорування доводів, поданих сторонами та іншими учасниками справи, може призвести до скасування рішення суду.

Європейський суд із прав людини, який застосовує приписи Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року шляхом формування прецедентної практики, приділяє даному аспекту визначеності судового рішення значну увагу. Він, зокрема, вказує, що відповідно до правил, встановлених прецедентним правом, яке відображає принцип справедливого здійснення правосуддя, в рішеннях судів мають бути належним чином вказані підстави, за якими вони були ухвалені. Разом із тим існує певна специфіка діяльності Європейського суду в частині оцінювання обґрунтованості та мотивованості вердиктів національних судів у площині впливу даних факторів на їхню законність та відповідність правилам, встановленим Конвенцією. Так, попри те, що стаття 6 даного міжнародного акту зобов'язує суди надавати підстави для винесення рішень, то не передбачає детальної відповіді на кожний аргумент. Однак якщо помилки національного судівництва є явними та порушують права та сво-

боди, які захищаються Конвенцією і порушення статті 6 відповідають визначенню «явні помилки у судовому рішенні», Європейський суд опосередковано через їхню констатацію вправі надати оцінку рішення національних судів по суті (рішення у справах «Гарсія Руїз проти Іспанії» [1, п. 28], «Перез проти Франції» [2, п. 82], «Дюлоранс проти Франції» [3, п. 38]). Зокрема, до явних помилок може бути віднесена і відсутність належної мотивованості рішення судів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику мотивованості судочинства в світлі вимог до його визначеності, встановлених у прецедентній практиці ЄСПЛ, висвітлювали у своїх працях такі науковці, як В.С. Мармазов, В.В. Костицький, В.С. Стефанюк, С.Р. Тагієв, П.М. Рабінович, Д.М. Супрун О.М. Толочко, Р.О. Куйбіда, С.В. Шевчук та інші. Однак питання продовжує залишатися актуальним. Скажімо, потребують подальшого розвитку концептуальні напрацювання критеріїв належності правового обґрунтування мотивації прийнятого рішення, з урахуванням обґрунтованості врахування чи відхилення тих чи інших фактичних обставин та аргументів. Має бути здійснено серйозний аналіз питань щодо ефективності існуючого процесуального інструментарію, що використовується під час винесення вердиктів (при формулюванні мотивувальної частини), відповідності вимогам справедливості та визначеності та необхідності нормативного коригування в цій сфері. Відтак дана стаття спрямована на дослідження вказаної проблематики та напрацювання пропозицій щодо розвитку законодавства та судової практики в напрямку забезпечення права особи на справедливий суд шляхом винесення мотивованого, а відтак законного рішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рішення національних судів мають відповідати принципу визначеності, в тому числі повинні бути в достатній мірі обґрунтованими та вмотивованими. Міра застосування цього зобов'язання може різнитися в залежності від характеру рішення і може бути визначена тільки зважаючи на обставини справи: необхідно брати до уваги, серед іншого, різноманітність документів і доказів, які сторона може представити судам і різницю в положеннях, нормах звичаєвого права, юридичних оцінках і представленні та винесенні рішень між державами-учасниками. Однак якщо подання сторони є вирішальним для результату провадження, воно вимагає конкретної та прямої відповіді (рішення у справах «Руїс Торіха проти Іспанії» [4, п. 29-30], «Хіро Балані проти Іспанії» [5, п. 27-28]). До тих категорій аргументів сторін та їхніх заяв, які безпосередньо стосуються прав і свобод, що гарантуються Конвенцією і її протоколами, національні суди мусять відноситися при розгляді справи з особливою суворістю і ретельністю [6, п. 96]. Дані аргументи обов'язково мають бути оцінені, прокоментовані та враховані при формулюванні мотивів винесення рішення.

Втім, попри те, що приписи ст. 6 Конвенції гарантують право на справедливий судовий розгляд шляхом врахування доводів та аргументів сторін, вона не встановлює якихось правил прийнятності та допустимості доказів чи способів їхнього отримання. Дані питання мають регулюватися національним правом та реалізуються національним судівництвом. Конвенція також не передбачає правила для розгляду доказів [7, п. 34]. Тож, відповідно до усталеної практики ЄСПЛ зобов'язання доказування і доказова цінність свідчень опосередковується та набуває результативності згідно з правилами внутрішнього процесуального законодавства країни-учасника Конвенції [8]. Національні суди також оцінюють релевантність представлених доказів (рішення в справі «Сентро Європа 7 С.Р.Л. проти Італії» та Ді Стефано проти Італії) [9, п. 198]. Отже, завданням національних судів є забезпечення належного вивчення документів, аргументів і доказів, представлених сторонами [10, п. 59].

Разом із тим, хоча національні суди мають певну свободу розсуду при виборі доказів та оцінці їхньої прийнятності та ефективності, в кожному конкретному випадку при оцінці доказів в обґрунтування доводів сторін ці органи повинні виправдати свою діяльність із зазначенням мотивів винесення рішення. У свою чергу, завданням Європейського суду відповідно до Конвенції є визначення справедливості провадження загалом, враховуючи порядок прийняття доказів [11, п. 66]. Відтак Суд має визначити, чи були докази представлені таким чином, що не суперечить гарантії справедливого судового слухання (рішення у справі «Блюхер проти Чеської Республіки») [12, п. 65]. Якщо судові рішення є неналежно чи недостатньо мотивовані, воно може бути визнане таким, що порушує основоположне право особи на справедливий суд. Яскраво такий підхід ЄСПЛ може проілюструвати рішення в справі «Бочан проти України» від 3 травня 2007 року, заява № 7577/02. Воно стосувалося спору про право власності на будівлю та відповідну земельну ділянку. Європейський суд встановив порушення статті 6 § 1 Конвенції, в тому числі через те, що національні суди не дали відповідь на аргументи заявниці стосовно правдивості показів свідків та дійсності документів, хоча ці докази були визначальними для рішення по справі [13, п. 81–85].

Особливо показовими в плані невизначеності своїх рішень внаслідок їхньої немотивованості виглядають вердикти вищих інстанцій національної правозастосовної системи. Звісно, суди, залишаючи попередні рішення без змін, вправі спиратися на підстави, надані в рішенні суду нижчої інстанції (рішення у справах «Гарсія Руїз проти Іспанії» [1, п. 26], «Татишвілі проти Росії» [14, п. 62]). Але, попри те, що стаття 6 Конвенції не вимагає більш детальної аргументації від апеляційного суду, коли він застосовує положення для відхилення апеляції відповідно до норм закону як такої, що не має шансів на успіх, без подальших пояснень (рішення у справі «Гору проти Греції № 2») [15, п. 41], поняття справедливого судового розгляду вимагає від національного суду, що надав неповне обґрунтування своїх рішень, або разом із підставами, наданими судом нижчої інстанції або іншим чином, практично врегулювати основні питання, що були представлені на розгляд без прямих посилань на висновки суду нижчої інстанції (рішення у справі «Хелле проти Фінляндії» [16, п. 60]). Якщо ж справа стосується заяв щодо права на апеляцію, коли таке право є передумовою для розгляду заяви судом вищої інстанції і кінцевого слухання справ судом вищої інстанції, і кінцевого винесення рішення, статтю 6 § 1 не

можна трактувати як таку, що вимагає детального обґрунтування лише відмови в праві (рішення у справі «Кукконен проти Фінляндії») [17, п. 24].

Тож у разі відсутності належного мотивування тих чи інших висновків, яких дійшов національний суд вищої інстанції чи підстав для застосування ним відповідних правових норм, ЄСПЛ може визнати факт порушення права на справедливий суд. Приміром, Суд визнав подібним порушенням випадки відмови касаційного суду розглядати при перегляді справи повно і зрозуміло викладені доводи, основані на Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, або відмови в задоволенні скарги заявника без оцінки доводів за сутністю, тобто не наводячи мотивування у рішенні, а лише відтворюючи текст вердикту суду нижчої інстанції [14, п. 62–63].

Такий підхід європейської правозастосовної інституції є симптоматичним для українського правозастосування, він яскраво відображає практичне застосування приписів ст. 260 та 263 ЦПКУ. У той же час невизначеність та певна суперечливість чинного національного законодавства та правозастосування в царині запровадження та регулювання правових механізмів апеляційного та касаційного переглядів рішень часто призводить до порушення права на справедливий суд при здійсненні та захисті суб'єктивних прав особи. Так, рішенням місцевого суду в справі № 553/294/16-ц, що розглядалася Ленінським районним у м. Полтаві судом, було відмовлено в задоволенні позовних вимог працівника до роботодавця про визнання незаконними рішень останнього про встановлення оплати праці. Свої вимоги позивач обґрунтовував тим, що відповідач своїми рішеннями всупереч положенню статті 32 КЗпП України **зменшував йому** заробітну плату в односторонньому порядку без наявності будь-яких змін в організації виробництва і праці та без попередження про це за два місяці. Як було чітко засвідчено в наданих до справи доказах, щоразу рішення роботодавця про зменшення рівня заробітної плати приймалося наприкінці місяця, за який виплачувалася оплата праці. При цьому відповідач даний факт абсолютно не заперечував, він лише вказував, що такий порядок передбачений внутрішніми документами компанії.

Суд першої інстанції, відмовляючи в позові, проігнорував фактичні обставини справи, надавши перевагу доводам відповідача, фактично припустившись порушень положення норм матеріального права – ст. 32 КЗпП України, ст. 29 ЗУ «Про оплату праці», які зазначають, що при укладанні з працівником трудового договору (контракту) роботодавець доводить до його відома умови оплати праці, розміри, порядок і строки виплати заробітної плати, підстави, згідно з якими можуть провадитися відрахування у випадках, передбачених законодавством. Про нові або зміну діючих умов оплати праці в бік погіршення роботодавець повинен повідомити працівника не пізніше як за два місяці до їх запровадження або зміни.

Апеляційний суд Полтавської області, переглядаючи рішення Ленінського районного у м. Полтаві суду в апеляційному порядку, також взагалі не розглядав питання про те, зменшилася чи ні заробітна плата позивача в результаті видання відповідачем оскаржуваних актів, і чи у законний спосіб такі зміни відбувалися. Таким чином, суд апеляційної інстанції порушив норму процесуального права, в якій вказується, що під час розгляду справи в апеляційному порядку апеляційний суд перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги та вимог, заявлених у суді

першої інстанції. Між тим і в позовній заяві, і в апеляційній скарзі, і в судовому рішенні суду першої інстанції питання про незаконність **зменшення заробітної плати** внаслідок видання оскаржуваних актів відповідачем ставилося та оцінювалося. Таким чином, взагалі сама ухвала апеляційного суду в справі № 553/294/16-ц не стосується суті спору, адже суд, всупереч закону, не керувався доводами сторін та не перевіряв законність рішення суду першої інстанції щодо зменшення чи незменшення заробітної плати, встановленої позивачу оскаржуваними актами відповідача. Відтак суд апеляційної інстанції неправомірно не застосував національне законодавство, яке повинен був застосувати при перегляді справи.

У свою чергу, в ухвалі Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14 квітня 2016 року було вказано, що суд відмовляє у відкритті касаційного провадження з огляду на правило п. 5 ч. 4 ст. 328 ЦПК України (у редакції, що діяла на той час). Суддя також зазначив, що касаційна скарга є необгрунтованою і викладені в ній доводи не викликають необхідності перевірки матеріалів справи. В обгрунтування даного висновку суддя послався на встановлений судами першої та апеляційної інстанцій того факту, що рівень заробітної плати у 2015 році позивачу встановлювався щомісяця за рішенням правління компанії. Відтак трудові права позивача не порушені, тож відсутні підстави для задоволення позовних вимог. Це практично весь зміст ухвали судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Отже, в даному документі взагалі не згадується про зменшення заробітної плати позивачеві оскаржуваними в позові рішеннями відповідача, не ставиться питання про наявність змін в організації виробництва і праці на підприємстві та про повідомлення про це працівника не менш ніж за два місяці. Суд вищої інстанції навіть не спромігся навести відверто невдалі та незаконні обгрунтування та мотивування судів нижчих інстанцій, він лише констатував, що їхні рішення є законними і не потребують подальшого перегляду. Насправді в судах усіх інстанцій відбулася підміна правових вимог та аргументації позивача, внаслідок чого суди не розглянули по суті питання законності винесення рішень відповідачем щодо необхідності обгрунтування відповідними змінами виробництва і праці зменшення заробітної плати працівнику та попередження його про це не менш ніж за два місяці. Натомість суди зосередилися на дослідженні факту наявності повноважень у роботодавця виносити накази про встановлення рівня заробітної плати працівникам, хоча дане питання не ставилося позивачем і ніколи подібні повноваження ним не заперечувалися.

У позові та апеляційній і касаційній скаргах зовсім не ставилося під сумнів порядок встановлення позивачеві розміру заробітної плати. У справі оскаржувалася незаконність зменшення рівня заробітної плати, яке здійснювалося щомісяця рішеннями відповідача без будь-яких щомісячних змін в організації виробництва і праці та без будь-якого повідомлення про це не менш, як за два місяці. Враховуючи зміст позовних вимог суди при розгляді позову мусили з'ясувати, чи зменшилася заробітна плата в позивача внаслідок винесення оскаржуваних рішень правління, а, відтак чи підлягають застосуванню до даних відносин правила ст. 32 КЗпП та ст. 29 ЗУ «Про оплату праці» в частині необхідності дотримання роботодавцем положень про зміну в організації виробництва і праці та про необхідність повідомлення працівника про них за два місяці до їхнього запровадження.

Якби судді апеляційного та касаційного судів уважно вивчили зміст відповідних скарг та матеріалів справи, то побачили б, що повідомлення працівника за два місяці про зменшення йому заробітної плати, яке відбувалося щомісяця рішенням роботодавця, було просто фізично неможливим, бо рівень заробітної плати, наприклад, на березень 2015 року, встановлювався компанією наприкінці березня 2015 року, і так само на інші місяці наприкінці цих самих місяців. Відтак Вищий спеціалізований суд України із розгляду цивільних і кримінальних справ у своєму рішенні, винесеному у вигляді ухвали, погодився з рішеннями судів попередньої інстанції про те, що роботодавець вправі зменшити розмір заробітної плати працівникові за поточний період, у тому числі і «заднім числом», при цьому, на думку касаційного суду, справедливим є рішення судів першої та апеляційної інстанцій про те, що попередження працівника про таке зменшення заробітної плати (зміну істотних умов праці) за два місяці не потрібне [18]. У результаті неправильної оцінки доказів та відмови в їхній оцінці, неправильного застосування норм матеріального права та порушення норм процесуального права суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій помилково не встановили факту зменшення відповідачем в односторонньому порядку рівня заробітної плати, що відбулося шляхом видання оскаржуваних актів – рішень роботодавця. Цілком очевидно, що відбулося грубе порушення відповідачем, а надалі і судами всіх інстанцій ст. 32 КЗпП України та ст. 29 ЗУ «Про оплату праці».

Прикметно, що українські суди, розглядаючи численні справи подібного ґатунку щодо законності дотримання роботодавцем порядку повідомлення працівника про запровадження змін умов праці, так і не напрацювали єдиних правозастосовних підходів. Приміром, в ухвалі Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року за позовом Особи 6 до товариства з обмеженою відповідальністю «Фрі Медіа Україна ГМБХ» про поновлення умов оплати праці суд погодився з рішенням апеляційного суду м. Києва від 16 грудня 2011 року про незаконність зменшення в односторонньому порядку розміру заробітної плати та задоволення вимоги позивача про поновлення умов оплати праці, оскільки згідно з ч. 3 ст. 32 КЗпП України зміни істотних умов праці допускаються у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, а у відповідача таких змін не відбулося. Подібні висновки також викладені в постанові Верховного Суду України щодо застосування в подібних правовідносинах норм матеріального права. Верховний Суд України зазначив, що відповідно до ч. 3 ст. 32 КЗпП України у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці допускається зміна істотних умов праці при продовженні роботи за тією ж спеціальністю, кваліфікацією чи посадою. Про зміну істотних умов праці – системи та розмірів оплати праці, пільг, режиму роботи, встановлення або скасування неповного робочого часу, суміщення професій, зміну розрядів і найменування посад та інших працівник повинен бути повідомлений не пізніше ніж за два місяці [19].

Власне, за правилом ст. 355 ЦПКУ (у редакції, що діяла у 2016 році) заява про перегляд незаконного рішення касаційного суду може бути подана до Верховного Суду України за наявності неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що спричинило ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах та невідповідність судового рішення суду касаційної інстанції викладеному у постанові Верховного

Суду України висновку щодо застосування у подібних правовідносинах норм матеріального права. Приклади подібного правозастосування вищих органів національного судівництва в аналогічних справах, відмінного за результатом, були надані позивачем разом з відповідною заявою до ВСУ. За великим рахунком, дані приклади як посилання на усталену судову практику слід кваліфікувати як докази, що обґрунтовують позицію сторони. Відповідно, судовий орган мусить такі факти оцінити і їхнє прийняття чи відхилення повинен належно обґрунтувати і на підставі цього винести мотивоване, а відтак законне рішення. Натомість Верховний Суд фактично відписався на направлену йому заяву, не знайшовши підстав для відкриття провадження. Тож у подібних спосіб вищий орган національного правосуддя виніс незаконне рішення (ухвалу) з огляду на його необґрунтованість та немотивованість, і порушив право особи на справедливе судочинство, гарантоване ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Положення п. 8 ч. 3 ст. 129 Конституції України визначають однією з основних засад судочинства – забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом. Відтак згідно із цією конституційною нормою обов'язком касаційного суду є розгляд відповідно до норм матеріального та процесуального права такої скарги і ухвалення відповідного законного та обґрунтованого рішення. Таким чином, положення чинної на той час редакції п. 5 ч. 4 ст. 328 Цивільного процесуального кодексу України та їх практичне застосування Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ шляхом формального посилання на положення даної правової норми без фактичного правового обґрунтування, порушує конституційне право сторін судового процесу на перегляд оскаржуваних рішень судом касаційної інстанції.

З викладеного у даній праці можемо дійти певних **висновків**. Мотивованість судового рішення безпосередньо пов'язана з їхньою обґрунтованістю та обумовлює законність вердикту. Тож у ретельному дослідженні рішень національних органів правосуддя в площині їх вмотивованості та підставності вбачається подальша перспектива підвищення значення принципів, закладених до Конвенції та втілених у рішеннях Європейського суду з прав людини, для практичного застосування норм вітчизняного права щодо обґрунтованості, справедливості та законності рішень судів.

Висновки. Український процесуальний закон передбачає можливість в окремих випадках оголошувати за наслідками розгляду справи лише вступну та резолютивну частини рішення, тоді як повний текст сторони можуть отримати через певний строк без його публічного проголошення (ст. 272 ЦПКУ). Окремі науковці вважають подібний нормативний підхід таким, що не узгоджується з приписами Європейської конвенції щодо гарантування справедливості судового розгляду спору. Ми можемо погодитися з даною тезою лише частково. Річ у тім, що результативність та ефективність для учасників процесу визначеності судового вердикту, в тому числі і з огляду на його обґрунтованість та мотивованість, є важливою, передовсім, для усвідомлення його змісту та належного оскарження рішення. Зрештою, вони отримують повний текст і невизначеність, в якій сторони перебували від часу проголошення вступної та резолютивної частин, усувається за наявності належного мотивування рішення суду. Недоступність же повного тексту для інших осіб,

які приймали участь у справі, невідомість мотивів рішення для громадськості можуть також містити елементи порушення права на справедливе судочинство, але вже в аспекті європейських вимог до відкритості процесу. Звісно, це може розглядатися з позиції застосування принципу пропорційності обмежень, коли порушення в подібний спосіб права людини на публічний судовий розгляд не може обґрунтовуватися, наприклад, надмірним завантаженням судів. У практичній площині вирішення вказаної проблеми вбачається у внесенні до українського процесуального законодавства відповідних гарантій ознайомлення всіх учасників процесу та громадськості з повним текстом рішення суду в конкретній справі.

Література:

1. Рішення ЄСПЛ від 21 січня 1999 року у справі «Гарсія Руїз проти Іспанії» (García Ruiz v. Spain); заява № 30544/96. URL: <https://www.legal-tools.org/doc/e4bae4/pdf/>.
2. Рішення ЄСПЛ від 12 лютого 2004 року у справі «Перез проти Франції» (Perez v. France); заява № 47287/99. URL: [http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsources/Perez%20v.%20France%20\[12%20Feb%202004\]%20\[EN\].pdf](http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsources/Perez%20v.%20France%20[12%20Feb%202004]%20[EN].pdf).
3. Рішення ЄСПЛ від 21 березня 2000 року у справі «Дюлоранс проти Франції» (Dulaurans v. France); заява № 34553/97. URL: <http://echr.ketse.com/doc/34553.97-en-20000321/>.
4. Рішення ЄСПЛ від 9 грудня 1994 року у справі «Руйс Торіа проти Іспанії» (Ruiz Torija v. Spain); заява № 18390/91. URL: <http://taxlink.ua/ua/court/sprava-ruis-toriha-proti-ispanii/uk/>.
5. Рішення ЄСПЛ від 9 грудня 1994 року у справі «Хіро Балані проти Іспанії» (Hiro Balani v. Spain); заява № 18064/91. URL: <http://freecases.eu/Doc/CourtAct/4525188>.
6. Рішення ЄСПЛ від 28 червня 2007 року у справі «Вагнер і J.M.W.L. проти Люксембургу» (Wagner and J.M.W.L. v. Luxembourg); заява № 76240/01. URL: <http://echr.ketse.com/doc/76240.01-en-20070628/>.
7. Рішення ЄСПЛ від 18 березня 1997 року у справі «Мантованеллі проти Франції» (Mantovanelli v. France); заява № 21497/93. URL: [http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsources/Mantovanelli%20v.%20France%20\[18%20Mar%201997\]%20\[EN\].pdf](http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsources/Mantovanelli%20v.%20France%20[18%20Mar%201997]%20[EN].pdf).
8. Рішення ЄСПЛ від 27 квітня 2000 року у справі «Тіманн проти Франції і Німеччини» (Tiemann v. France and Germany); заяви № 47457/99; 47458/99. URL: <http://echr.ketse.com/doc/47457.99-47458.99-en-20000427/>.
9. Рішення ЄСПЛ від 7 червня 2012 року у справі «Сентро Європа 7 С.Р.Л. проти Італії» та Ді Стефано проти Італії» (Centro Europa 7 S.R.L. and di Stefano v. Italy); заява № 38433/09. URL: <https://www.legal-tools.org/doc/07e0d8/pdf/>.
10. Рішення ЄСПЛ від 19 квітня 1994 року у справі «Ван де Гурк проти Нідерландів» (Van de Hurk v. the Netherlands); заява № 16034/90. URL: <http://swarb.co.uk/van-de-hurk-v-the-netherlands-echr-19-apr-1994/>.
11. Рішення ЄСПЛ від 13 липня 2000 року у справі «Ельшольц проти Німеччини» (Elsholz v. Germany); заява № 25735/94. URL: <http://www.c-g.org.uk/camp/hr/elsholz.htm>.
12. Рішення ЄСПЛ від 11 січня 2005 року у справі «Блюхер проти Чеської Республіки» (Blucher v. the Czech Republic); заява № 58580/00. URL: <http://swarb.co.uk/blucher-v-the-czech-republic-echr-11-jan-2005/>.
13. Рішення ЄСПЛ від 3 травня 2007 року у справі «Бочан проти України» від, заява № 7577/02. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/974_209/page2.
14. Рішення ЄСПЛ від 22 лютого 2007 року (остат. 9 липня 2007 року) у справі «Татишвілі проти Росії» (Tatishvili v. Russia); заява № 1509/02. URL: <http://courses.kvasaheim.com/ps376/briefs/keboenderbrief3.pdf>.

15. Рішення ЄСПЛ від 14 лютого 2006 року у справі «Гору проти Греції №2» (Gorou v. Greece (no. 2)), заява № 12686/03. URL: <http://freecases.eu/Doc/CourtAct/4540827>.
16. Рішення ЄСПЛ від 19 грудня 1997 року у справі «Хелле проти Фінляндії» (Helle v. Finland), заява № 20772/92. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%5B%5C%22001-2716%22%5D%7D>.
17. Рішення ЄСПЛ від 13 січня 2009 року у справі «Кукконен проти Фінляндії № 2» (Kukkonen v. Finland no. 2), заява № 47628/06. URL: <http://echr.ketse.com/doc/47628.06-en-20090113/>.
18. Справа № 553/294/16-ц. Архів Ленінського районного суду м. Полтави за 2016 рік.
19. Постанова Верховного Суду України від 4 липня 2012 року у справі 6-59цс12 (абзац 4 аркушу 4). URL: [www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/.../\\$FILE/6-59цс12.doc](http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/.../$FILE/6-59цс12.doc).

Гуйван П. Д. Проблемы мотивированности судебных вердиктов в свете требований европейской прецедентной практики

Аннотация. В статье исследован вопрос мотивированности судебных решений как предпосылки их законности. Выяснено содержание принципа обоснованности и мотивированности

решений согласно правилам применения требований Конвенции Европейским судом по правам человека. Приведены примеры противоречивых подходов к продуцированию мотивированных решений национальным судопроизводством. Наработаны конкретные предложения по корректировке правоприменения в данной сфере.

Ключевые слова: мотивированное решение суда, законность и обоснованность.

Guyvan P. Problems of motivation of judicial verdicts in the light of the requirements of European case-law

Summary. In the article the question of motivation of judicial decisions as a precondition of their legality is investigated. The content of the principle of reasonableness and motivation of decisions is clarified in accordance with the rules for applying the requirements of the Convention to the European Court of Human Rights. Examples of contradictory approaches to the production of motivated solutions by national legal proceedings are given. Specific proposals have been worked out to adjust law enforcement in this area.

Key words: motivated court decision, legality and validity.